

Εθελοντισμός

Δείκτες επιτυχίας

1.1 Ανάπτυξη και Εξέλιξη Εαυτού

Οι μαθητές/τριες:

- Να διερευνούν τις συνέπειες των κοινωνικών ανισοτήτων στην ανάπτυξη και εξέλιξη του εαυτού και να διαμορφώνουν σχέδιο δράσης για την αντιμετώπισή τους.

1.2 Συναισθηματική Εκπαίδευση και Αυτοεκτίμηση

Οι μαθητές/τριες:

- Να επεξηγούν τη σχέση συναισθήματος και συμπεριφοράς.
- Να περιγράφουν συμπεριφορές που δείχνουν ενσυναίσθηση.

1.3 Αξίες ζωής

Οι μαθητές/τριες:

- Να επεξηγούν τη σχέση μεταξύ των αξιών ζωής ενός ατόμου και των επιλογών του.
- Να κρίνουν συμπεριφορές ως προς τον βαθμό υπευθυνότητας στην καθημερινότητά τους.
- Να επεξηγούν τη σχέση μεταξύ της αγάπης του εαυτού και της αγάπης προς τους άλλους.

2.1 Υγιείς Τρόποι και Συνθήκες Ζωής

Οι μαθητές/τριες:

- Να εντοπίζουν τους παράγοντες που επηρεάζουν την υγεία και τον τρόπο ζωής των ατόμων.

3.2 Ανάπτυξη Κοινωνικών Δεξιοτήτων και Σχέσεων

Οι μαθητές/τριες:

- Να αναλύουν τους παράγοντες που επηρεάζουν τις διαπροσωπικές σχέσεις.
- Να επιδεικνύουν τρόπους αποτελεσματικής επικοινωνίας.

4.3 Δικαιώματα και Υποχρεώσεις

Οι μαθητές/τριες:

- Να γνωρίσουν οργανισμούς εθελοντισμού και κοινωνικής προσφοράς.
- Να γνωρίζουν και να κρίνουν τα δικαιώματα που τους παρέχονται από τις κρατικές υπηρεσίες υγείας.
- Να εισηγούνται και να υλοποιούν δράσεις που συμβάλλουν στην υπεράσπιση ποικίλων δικαιωμάτων των πολιτών της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Επιμέρους στόχοι της ενότητας:

Οι μαθητές/τριες:

- Να εξοικειωθούν και να κατανοήσουν θέματα που άπτονται του εθελοντισμού.
- Να ενημερωθούν για τα προβλήματα της κοινωνίας τους και να αποκτήσουν επίγνωση της ατομικής υπευθυνότητας για την κοινωνική αλλαγή.
- Να αναπτύξουν ικανότητες και να διαμορφώσουν στάσεις, αξίες και συμπεριφορές που θα τους επιτρέψουν να διαχειριστούν ζητήματα που αφορούν την κοινωνία τους και να συμβάλλουν στην προώθηση του εθελοντισμού ως πρόταση για την επίλυσή τους.

- Να εντοπίζουν κίνητρα και να δρουν με υπευθυνότητα για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των ίδιων αλλά και των συνανθρώπων τους.
- Να ενεργοποιήσουν τη φαντασία τους, ώστε να μπορούν να δίνουν λύσεις, να αποκτήσουν αυτοπεποίθηση και να ασχοληθούν με συλλογικές δραστηριότητες και συνεργασίες.

Τι είναι ο Εθελοντισμός;

Η έννοια του εθελοντισμού συνδέεται με την αλληλεγγύη και την ανιδιοτελή προσφορά. Ο εθελοντισμός εκφράζεται με πολλούς τρόπους, ο καθένας από αυτούς με τη δική του φιλοσοφία και μέθοδο δράσης. Κοινό χαρακτηριστικό όμως όλων είναι η συνδρομή τους στην προάσπιση των θεμελιωδών δικαιωμάτων.

Στη σύγχρονη εποχή ο εθελοντισμός έχει καθιερωθεί ως ο θεσμός εκείνος, που συμβάλει στην αντιμετώπιση των κοινωνικών, οικονομικών και περιβαλλοντικών προβλημάτων και καλείται να αναπληρώσει τα κενά που δημιουργεί η αδυναμία του κράτους και οι μηχανισμοί της αγοράς.

Στο πλαίσιο αυτό στη χώρα μας τα τελευταία χρόνια έχουν κάνει την εμφάνισή τους πολλές Μη κυβερνητικές Οργανώσεις (NGO, Non-Governmental Organisations) με πληθώρα εθελοντικών δράσεων και κύρια πεδία εφαρμογής το περιβάλλον, τον πολιτισμό, τις κοινωνικές υπηρεσίες.

Ο εθελοντισμός δεν είναι απλά ένας όρος, είναι στάση ζωής και δρα εποικοδομητικά στο κοινωνικό στερέωμα καθώς αφορά όλους, ανεξάρτητα από κοινωνικές και οικονομικές διακρίσεις, προάγει την ενεργή συμμετοχή των πολιτών στην προάσπιση των θεμελιωδών τους δικαιωμάτων και ενδυναμώνει την κοινωνική αλληλεγγύη και συνοχή.

Το Μοντέλο του Εθελοντισμού

«Όταν δεν ζούμε ο ένας για τον άλλον, είμαστε κιόλας νεκροί», Τάσος Λειβαδίτης (ποιητής).

Από το 1985, σε γενική συνέλευση του ΟΗΕ, έχει καθιερωθεί η **5η Δεκεμβρίου ως Παγκόσμια Ημέρα Εθελοντισμού για την Οικονομική και Κοινωνική Ανάπτυξη**. Στόχος του ΟΗΕ είναι όχι μόνο να προβάλλεται το έργο των εθελοντών, αλλά να παροτρύνονται και άλλοι στον εθελοντισμό. Η εθελοντική προσφορά σήμερα διευρύνεται διαρκώς και επεκτείνεται σε όλο το φάσμα της ανθρώπινης δραστηριότητας, όπως είναι εκστρατείες για θέματα αλφαριθμητισμού, εμβολιασμών, πρόληψης και ενημέρωσης, αλλά και οργανωμένες δράσεις για την προστασία του περιβάλλοντος.

Ευρωπαϊκές πολιτικές νεολαίας και εθελοντισμός

Το 2001, Διεθνές Έτος Εθελοντισμού, εκδόθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η **Λευκή Βίβλος “Μια νέα πνοή για την ευρωπαϊκή νεολαία”**, ο εθελοντισμός και η κινητικότητα των νέων εθελοντών έχει υπάρξει προτεραιότητα της πολιτικής νεολαίας της Ε.Ε. Στη Λευκή Βίβλο η “εθελοντική υπηρεσία για νέους” ορίζεται ως “μέσο κοινωνικής συμμετοχής και παράλληλα εκπαιδευτική εμπειρία και παράγοντας απασχολησιμότητας και ένταξης”. Στο κείμενο, μάλιστα, υπογραμμίζεται ότι είναι απαραίτητη η αναγνώριση της εθελοντικής υπηρεσίας ως εκπαιδευτικής εμπειρίας και μιας μορφής μη τυπικής μάθησης και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή καλεί με αυτό τον τρόπο τα κράτη - μέλη να άρουν τα εμπόδια της κινητικότητας νέων εθελοντών σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.

Η πρόσφατη **Πράσινη Βίβλος “Πρωθώντας τη μαθησιακή κινητικότητα των νέων”** (2009) υπογραμμίζει ότι είναι σημαντικό να γίνει η κινητικότητα, στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής διαδικασίας, ο κανόνας και όχι η εξαίρεση για τους περισσότερους νέους, ενώ είναι απαραίτητο να τεθούν οι βάσεις ώστε να μπορούν οι νέοι να μετακινούνται σε κάποιο άλλο κράτος - μέλος για λόγους εκπαίδευσης ή κατάρτισης, και ο εθελοντισμός αναφέρεται ως μια από τις επιλογές για μάθηση μέσα από την κινητικότητα.

Οι πιο κάτω δραστηριότητες μπορούν προσεγγίζουν ζητήματα όπως αυτά της έννοιας και των αξιών του εθελοντισμού και μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως εισαγωγικές.

Ο/Η εκπαιδευτικός επιλέγει **μία** εισαγωγική δραστηριότητα.

Δραστηριότητα 1: «Είναι ή δεν είναι εθελοντισμός;»

Στόχοι: Να αναπτύξουν οι μαθητές/τριες την επίγνωση των προσωπικών στάσεων για τον εθελοντισμό και να αναπτύξουν δεξιότητες συζήτησης και διαπραγματεύσεων.

Χρόνος: 20 λεπτά

Υλικά: 2 μεγάλες λευκές κόλλες χαρτί

Οδηγίες:

- Ο/Η εκπαιδευτικός αρχικά γράφει κάποιες δηλώσεις σχετικά με το τι είναι εθελοντισμός στα λευκά χαρτιά.
- Στη συνέχεια χωρίζει την αίθουσα στη μέση με μια διαχωριστική γραμμή όπου από τη μια μεριά είναι το **Συμφωνώ** και από την άλλη το **Διαφωνώ**.
- Ξεκινά με μια σύντομη εισαγωγή για την έννοια του εθελοντισμού και εξηγεί ότι πρόκειται να διαβαστούν διάφορες δηλώσεις για τις οποίες θα πρέπει οι μαθητές/τριες να συμφωνήσουν ή να διαφωνήσουν ως προς το αν οι δηλώσεις αποτελούν πράξεις εθελοντισμού.
- Υποδεικνύονται οι δυο θέσεις **Συμφωνώ** και **Διαφωνώ** προς τις οποίες θα πρέπει οι μαθητές/τριες να μετακινούνται και να στέκονται ανάλογα με το τι πιστεύουν για τη δήλωση που διαβάζει ο/η εκπαιδευτικός.
- Επισημαίνεται ότι σε περίπτωση που δεν γνωρίζουν, στέκονται στη διαχωριστική γραμμή.
- Ο/Η εκπαιδευτικός διαβάζει την πρώτη δήλωση και αφήνει λίγο χρόνο ώστε να πάρουν θέση ανάλογα με το κατά πόσο διαφωνούν ή συμφωνούν με την πρόταση. Ο/Η εκπαιδευτικός ρωτά τους μαθητές/τριες γιατί δηλώνουν ότι συμφωνούν ή διαφωνούν και ποια είναι η δική τους άποψη για τη δήλωση.
- Εξηγεί ότι υπάρχει δυνατότητα αλλαγής θέσης στο δωμάτιο κατά τη διάρκεια της συζήτησης και δίνει τη δυνατότητα συζήτησης σε όλους τους συμμετέχοντες.
- Όταν έχει διαβάσει όλες τις δηλώσεις, συγκεντρώνει την ομάδα ξανά μαζί για τον απολογισμό.

Ερωτήσεις που βοηθούν στην κατανόηση:

- Πώς νιώσατε κατά τη διάρκεια της άσκησης;
- Ήταν δύσκολο να πάρετε την απόφαση σε ποια θέση να σταθείτε; Γιατί;
- Τι επιχειρήματα χρησιμοποιήσατε;
- Ήταν βασισμένα σε γεγονότα ή σε συναισθήματα;
- Ποια ήταν πιο αποτελεσματικά;
- Υπάρχει κάποια αντίθεση με την πραγματικότητα αυτών που τα άτομα έκαναν και είπαν στην άσκηση;

- Είναι έγκυρες οι δηλώσεις;
- Ήταν η άσκηση ωφέλιμη; Γιατί;

Ο/Η εκπαιδευτικός μπορεί να χρησιμοποιήσει τις πιο κάτω ενδεικτικές δηλώσεις ή μπορεί να συμπληρώσει και με δικές του.

Εθελοντισμός είναι

- Εθελοντισμός είναι να προσφέρεις τις υπηρεσίες σου σε μία οργάνωση καθαρισμού της γειτονιάς σου.
- Εθελοντισμός είναι η διανομή τροφίμων και η ιατρική ή υλική βοήθεια σε ένα καταφύγιο.
- Εθελοντισμός είναι να γίνεις ιερέας ή γενικότερα να προσφέρεις τις υπηρεσίες σου σε μία θρησκευτική οργάνωση.
- Εθελοντισμός είναι να βοηθάς μια μη κυβερνητική οργάνωση στη συλλογή δειγμάτων νερού χωρίς αποζημίωση.
- Εθελοντισμός είναι η παροχή νομικών συμβουλών χωρίς αποδοχές σε νομικό γραφείο.
- Εθελοντισμός είναι να συμμετέχεις στην κατασκευή κατοικιών για αστέγους.
- Εθελοντισμός είναι να προσφέρεις τις υπηρεσίες σου ως προπονητής σε μία αθλητική ομάδα στην οποία συμμετέχει και το παιδί σου.
- Εθελοντισμός είναι να βοηθάς το παιδί κάποιου στα μαθήματα του σχολείου.
- Εθελοντισμός είναι να συμμετέχεις στην εκλογική διαδικασία (προετοιμασία εκλογικών καταλόγων, εκλογικών κέντρων κ.λπ.).
- Εθελοντισμός σημαίνει να προσφέρεις αγάπη στους συνανθρώπους σου.
- Εθελοντισμός σημαίνει να συμμετέχεις σε φιλανθρωπικές εκδηλώσεις.

Επισημάνσεις

Σκοπός της δραστηριότητας δεν είναι να καταλήξουν οι μαθητές/τριες να συμφωνούν με κάθε δήλωση, αλλά να προβληματιστούν γύρω από το τι είναι για αυτούς/ες εθελοντισμός και τι όχι. Δεν υπάρχει σωστό και λάθος σε αυτή την άσκηση και ο/η εκπαιδευτικός θα πρέπει να βοηθήσει τους/τις μαθητές/τριες να το κατανοήσουν.

Σημείωση: Η δραστηριότητα προτείνεται από τη συγγραφέα του εγχειριδίου «Διδάσκοντας τον εθελοντισμό», <http://volunteers.neagenia.gr/images/pdf/egxeiridio.pdf> και τα παραδείγματα των προτάσεων χρησιμοποιούν στοιχεία από το ILO (2011). Manual on the measurement of volunteer work,

http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/@dgreports/@stat/documents/publication/wcms_162119.pdf

Δραστηριότητα 2: «Τι είναι για εσάς εθελοντισμός;»

Στόχος: Οι μαθητές/τριες να μάθουν τι σημαίνει εθελοντισμός, οπτικοακουστική επικοινωνία, εργαλεία συνέντευξης

Υλικά: βιντεοκάμερα ή κάμερα κινητού

Οδηγίες:

- Οι μαθητές/τριες χωρίζονται σε μικρές ομάδες των 3 με 4 ατόμων και τους ζητείται να φέρουν κάμερες χειρός (ή κινητό) για να μαγνητοσκοπήσουν τις συνεντεύξεις.
- Ο/Η εκπαιδευτικός ζητά από τους/τις μαθητές/τριες να γυρίσουν στη γειτονιά τους ή στο σχολείο τους ζητώντας από νέους ή και άλλους ανθρώπους να εκφράσουν τη γνώμη τους για το «τι είναι εθελοντισμός».
- Στόχος είναι να φτιάξουν στο τέλος ένα σύντομο φιλμάκι για την παρουσίαση της δουλειάς τους ή κάποιον άλλο δημιουργικό τρόπο για να παρουσιάσουν τα αποτελέσματα.

Ερωτήσεις που βοηθούν την κατανόηση:

- Πώς νιώσατε κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας;
- Πώς αντέδρασε ο κόσμος;
- Ήταν εύκολο για τους ανθρώπους να εκφράσουν τη γνώμη τους για την έννοια του εθελοντισμού;

Συμβουλές για τον/την εκπαιδευτικό

Η δραστηριότητα αυτή χρειάζεται κάποια προετοιμασία που μπορεί ο/η εκπαιδευτικός να κάνει με τους μαθητές/τριες, εισάγοντάς τους/τις στη μεθοδολογία της συνέντευξης αλλά και του οπτικοακουστικού γυρίσματος. Μπορεί, επίσης, να επιλέξει οι συνεντεύξεις που θα πάρουν τα παιδιά να είναι από εθελοντές και από εθελοντικές οργανώσεις της κοινότητάς τους.

Προτάσεις για τη συνέχεια:

Ο/Η εκπαιδευτικός μαζί με τους μαθητές/τριες μπορούν να «ανεβάσουν» το φιλμάκι στην ιστοσελίδα του σχολείου ή να το στείλουν στις οργανώσεις από τις οποίες πήραν συνεντεύξεις για να το «ανεβάσουν» εκείνες. Μπορεί, ακόμη, να προβληθεί σε ειδική εκδήλωση του σχολείου τους.

Η δραστηριότητα προτείνεται από τη συγγραφέα του εγχειριδίου «Διδάσκοντας τον εθελοντισμό», <http://volunteers.neagenia.gr/images/pdf/egxeiridio.pdf>.

Λίγα λόγια για την οπτικοακουστική επικοινωνία

Η οπτικοακουστική επικοινωνία, δηλαδή η επικοινωνία με εικόνες και ήχους, είναι μια σύγχρονη μορφή έκφρασης σκέψεων και συναισθημάτων, ανταλλαγής πληροφοριών και δημοσιοποίησης απόψεων. Τα ηλεκτρονικά, οπτικοακουστικά κείμενα είναι ένα μέσον που-στην εποχή μας- συνδέει άτομα, κοινότητες, πληθυσμούς και κοινωνικές συλλογικότητες. Τα οπτικοακουστικά κείμενα δεν είναι, βέβαια, αποτέλεσμα μόνον τεχνολογικών εξελίξεων αλλά

κυρίως στηρίζονται στη δημιουργικότητα, την πρωτοτυπία, το χιούμορ και την εκφραστική ένταση όσων τα δημιουργούν και όσων έμαθαν να επικοινωνούν με εικόνες και ήχους. Περισσότερες πληροφορίες (ιδέες, βιβλιογραφία, ενημέρωση, δραστηριότητες) για την οπτικοακουστική επικοινωνία μπορείτε να βρείτε στην πιο κάτω ιστοσελίδα:

- Κέντρο Εκπαιδευτικής και Διαπολιτισμικής Επικοινωνίας, www.karposontheweb.org

Δραστηριότητα 3: «Το κολάζ του εθελοντισμού»

Χρόνος: 45 λεπτά

Υλικά: παλιά περιοδικά, ψαλίδια, κόλλα, μαρκαδόροι

Οδηγίες:

- Οι μαθητές/τριες χωρίζονται σε ομάδες των 4-5 ατόμων και τους ζητείται να φτιάξουν χωρίς να μιλάνε, ένα κολάζ για το τι σημαίνει για αυτούς/ες εθελοντισμός.
- Μπορούν να χρησιμοποιήσουν υλικό και φωτογραφίες που θα βρουν στα περιοδικά που θα έχει φέρει προηγουμένως στην τάξη ο/η εκπαιδευτικός και μπορούν να χρησιμοποιήσουν και λέξεις ή γράμματα.
- Στο τέλος ζητείται από τους/τις μαθητές/τριες να παρουσιάσουν στην τάξη το «έργο» τους και να το επεξηγήσουν στους υπόλοιπους συμμαθητές/τριες τους.

Ερωτήσεις που βοηθούν την κατανόηση:

- Πώς νιώσατε κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας;
- Πώς συνεργαστήκατε;
- Διαφωνήσατε με κάποια εικόνα που έβαλε κάποιος από τους/τις συμμαθητές/τριες σας;
- Σας εκφράζει το τελικό έργο;

Συμβουλές για τον/την εκπαιδευτικό

Η δραστηριότητα αυτή μπορεί να είναι εισαγωγική στο θέμα του εθελοντισμού καθώς δίνεται χρόνος στους μαθητές/τριες να αναλογιστούν και να εκφράσουν τις απόψεις τους για τον εθελοντισμό, με τη βοήθεια των κολάζ.

Προτάσεις για τη συνέχεια: Τα κολάζ μπορούν να τοποθετηθούν στην τάξη ή σε κάποιον από τους κοινόχρηστους χώρους του σχολείου.

Πηγή: Η δραστηριότητα προτείνεται από τη συγγραφέα του εγχειριδίου «Διδάσκοντας τον εθελοντισμό», <http://volunteers.neagenia.gr/images/pdf/egxeiridio.pdf>.

Δραστηριότητα 4: «Εθελοντισμός στα καρτέ»

Στόχος: Να εκφράσουν οι μαθητές/τριες με δημιουργικό τρόπο τι είναι εθελοντισμός και να περιγράψουν την τυπική μέρα ενός εθελοντή.

Χρόνος: 25 λεπτά

Οδηγίες:

- Ο/Η εκπαιδευτικός ζητά από τους/τις μαθητές/τριες να σκεφτούν τι σημαίνει εθελοντισμός, αν έχουν ποτέ συμμετάσχει σε κάποια εθελοντική δράση, ποιες είναι οι δεξιότητες ενός εθελοντή και να προσπαθήσουν να γράψουν ένα σενάριο βασισμένο σε μια προσωπική ή φανταστική τους εμπειρία από εθελοντική δράση.
- Ο/Η εκπαιδευτικός τους ζητά να ζωγραφίσουν και να αποτυπώσουν την ιστορία τους στο **φύλλο εργασίας 1**.
- Μπορούν να χρησιμοποιήσουν τα κόμικς, μια ιδιαίτερα οικεία γλώσσα στα παιδιά, για να προσεγγίσουν το θέμα του εθελοντισμού.

Ερωτήσεις που βοηθούν την κατανόηση:

- Ο/Η εκπαιδευτικός ρωτά τους μαθητές/τριες αν τους άρεσε η δραστηριότητα και πώς ένιωσαν;
- Πόσο δύσκολο τους ήταν να αποτυπώσουν σε εικόνες (κόμικς) την ιστορία τους;
- Τι είναι για αυτούς ο εθελοντισμός ή μια εθελοντική δράση; Τι σημαίνει εθελοντισμός και πώς μπορούμε να τον εντάξουμε στη ζωή μας;
- Πώς μπορούμε να ευαισθητοποιήσουμε και άλλους ανθρώπους να προσφέρουν στο κοινωνικό σύνολο;

Προτάσεις για τη συνέχεια:

Χρησιμοποιούνται οι μονοσέλιδες ιστορίες των μαθητών/τριων και δημιουργείται ένα μικρό βιβλίο με κόμικς με θέμα εμπειρίες εθελοντών. Στη συνέχεια, οργανώνεται μια ενημερωτική βραδιά για τον εθελοντισμό για την κοινότητα και μοιράζεται το βιβλίο με τα κόμικς σαν υλικό. Οι ιστορίες μπορούν να αναρτηθούν σε ιστολόγιο (blog) που θα φτιάξει ο/η εκπαιδευτικός με τους μαθητές/τριες και το οποίο μπορεί να ενισχυθεί με υλικό για τον εθελοντισμό από τους μαθητές/τριες.

Οι μαθητές/τριες μπορούν να πραγματοποιήσουν πραγματικές συνεντεύξεις από εθελοντές και στη συνέχεια να τις αποτυπώσουν σε κόμικς.

Σημείωση: Η δραστηριότητα προτείνεται από την **ComicdomPress**. Περισσότερο υλικό και ιδέες στην ιστοσελίδα <http://junior.comicdom-press.gr/>

- ❖ Παρόμοιο φύλλο εργασίας, με περισσότερες λεπτομέρειες, για βοήθεια:

<http://education.actionaid.gr/files/File/Yliko%20Kontra%20Gymnasio/FylloErgasiasComic.pdf>

Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (ΜΚΟ)

Οι Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (ΜΚΟ) αποτελούν μια από τις εκφάνσεις της κοινωνίας των πολιτών και είναι “κάθε ανεξάρτητη, μη κομματική, μη κερδοσκοπική, εθελοντική οργάνωση που ανήκει στον χώρο της κοινωνίας των πολιτών ή της κοινωνικής οικονομίας, αναπτύσσει δράση με γνώμονα την επιδίωξη συναίνεσης υπέρ του δημόσιου συμφέροντος παρέχοντας υπηρεσίες πληροφόρησης, διεκδίκησης, κοινωνικής υποστήριξης και γνώσης με σαφώς κοινωφελή χαρακτήρα”.

Οι εθελοντικές οργανώσεις απαιτούν το μεράκι ανθρώπων που επιθυμούν να δραστηριοποιηθούν ενεργά στα κοινά για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των ιδίων και των συμπολιτών τους.

Οι ΜΚΟ είναι:

1. Πολιτικά ανεξάρτητες και κομματικά ανένταχτες
2. Προσφέρουν έργο κοινής ωφέλειας και λύσεις για την αντιμετώπιση μεγάλων προβλημάτων
3. Είναι μη κερδοσκοπικές και ανεξάρτητες από οικονομικά συμφέροντα
4. Στηρίζονται στην εθελοντική συμμετοχή ευαισθητοποιημένων πολιτών
5. Λειτουργούν στο πλαίσιο της ισχύουσας νομοθεσίας.

Οι ΜΚΟ λειτουργούν συμπληρωματικά και όχι ανταγωνιστικά απέναντι στο κράτος, αφού εφαρμόζουν μια εναλλακτική πολιτική δραστηριότητα στην οποία είναι συνεργάτες και όχι αντίπαλοι. Μια από τις βασικές τους επιδιώξεις πρέπει να είναι η αυξημένη αξιοπιστία προκειμένου να είναι ισότιμοι συνομιλητές με όλους τους υπόλοιπους φορείς που ασχολούνται με τα ίδια θέματα.

Οι **τομείς** στους οποίους δραστηριοποιούνται οι εθελοντικές οργανώσεις είναι οι εξής:

- Πολιτισμός, Αθλητισμός και Ψυχαγωγία
- Εκπαίδευση και Έρευνα
- Υγεία
- Περιβάλλον
- Κοινωνικές Υπηρεσίες
- Διεθνής ανθρωπιστική Βοήθεια
- Νομοθεσία, Υπεράσπιση Δικαιωμάτων
- Φιλανθρωπία και Προώθηση του Εθελοντισμού
- Διεθνή Θέματα
- Θρησκεία
- Επιχειρηματικοί και Επαγγελματικοί
- Σύλλογοι
- Άλλα Θέματα

Κεντρικές δραστηριότητες

Ο/Η εκπαιδευτικός επιλέγει **μία** από τις πιο κάτω δραστηριότητες.

Δραστηριότητα 1: «Εμένα τι με νοιάζει;»

Προσεγγίζει θέματα όπως η θέση των ανθρώπων στον κόσμο (θεωρία) και ο ρόλο τους (πράξη).

Στόχοι: Να ερευνήσουν οι μαθητές/τριες τα προβλήματα που υπάρχουν γύρω τους και να σκεφτούν τι μπορούν να κάνουν οι ίδιοι για να συμβάλουν στην αντιμετώπισή τους.

Χρόνος: 40-45 λεπτά

Οδηγίες:

- Ο/Η εκπαιδευτικός θα πρέπει να μελετήσει προσεκτικά τον φάκελο “**Κόντρα στο Ρεύμα**” που παρέχει το απαραίτητο υλικό για την υλοποίηση της δράσης από την ιστοσελίδα: www.actionaid.gr/kontrastoreuma. Για τις δραστηριότητες 1 και 2, καλό θα ήταν να μελετηθεί η αναλυτική περιγραφή τους στην ιστοσελίδα: <http://education.actionaid.gr/files/File/Yliko%20Kontra%20Gymnasio/Kosmobiblio.pdf>
- Οι μαθητές/τριες χωρίζονται σε 3 ομάδες και τους ζητείται να καταγράψουν στο **φύλλο εργασίας 2**, τρία σημαντικά ζητήματα που πιστεύουν ότι αφορούν όλα τα μέλη του σχολείου, τους κατοίκους της πόλης ή περιοχής που μένουν και που χρειάζεται να γίνει κάποιου είδους δουλειά για βελτίωση ή αλλαγή τους.
- Στη συνέχεια, κάθε ομάδα σημειώνει το πιο σημαντικό πρόβλημα από τα τρία και εξηγεί τους λόγους για τους οποίους πιστεύει πως αξίζει να το μελετήσουν και να εισηγηθούν τρόπους άμβλυνσής του.
- Εάν κάποιο πρόβλημα έχει ήδη αναφερθεί, η ομάδα λέει το επόμενο πρόβλημα που έχει εντοπίσει.

Στη συνέχεια, συστήνεται να εφαρμοστεί η δραστηριότητα 2, η οποία όμως μπορεί να εφαρμοστεί και από μόνη της.

Δραστηριότητα 2: Όσα δεν έπιασε ο φακός

Ο/Η εκπαιδευτικός δίνει από μια φωτογραφία σε κάθε ομάδα για να τις συζητήσουν και να συμπληρώσουν τις ερωτήσεις στο **φύλλο εργασίας 3: Όσα δεν έπιασε ο φακός**. Φωτογραφίες από τις κάρτες, υπάρχουν στην ιστοσελίδα που αναγράφεται πιο κάτω.

<http://education.actionaid.gr/files/File/Yliko%20Kontra%20Gymnasio/Ekpaideytikes%20Kartes.pdf>.

Ερωτήσεις φύλλου εργασίας 3

1. Όσα δεν έπιασε ο φακός...
2. Σε αυτή τη φωτογραφία βλέπω ...
3. Γύρω από τη φωτογραφία ο φακός έχει κόψει ...
4. Ένα πρόβλημα που μπορεί να αντιμετωπίζουν οι άνθρωποι της φωτογραφίας είναι...
5. Αναρωτιέμαι γιατί ...
6. Αυτό είναι ένα παγκόσμιο πρόβλημα γιατί ...

- Κάθε ομάδα μοιράζεται τις απαντήσεις και καταγράφει τα προβλήματα που εντόπισε στις φωτογραφίες (ερώτηση 3) στον τέταρτο κύκλο με τίτλο πλανήτη.
- Ο/Η εκπαιδευτικός επικεντρώνεται στην τελευταία ερώτηση και συζητά τους λόγους για τους οποίους θεωρούν ότι είναι παγκόσμια προβλήματα και αφορούν το σύνολο των κατοίκων του πλανήτη και όχι μόνο τους ανθρώπους της φωτογραφίας.
- Ζητά από τους/τις μαθητές/τριες να ερευνήσουν στο διαδίκτυο και να βρουν ποιοι τοπικοί και διεθνείς ΜΚΟ, μπορούν να βοηθήσουν στην αντιμετώπιση τέτοιων προβλημάτων.

Ερωτήσεις που βοηθούν στην κατανόηση:

- Πώς θα κατηγοριοποιούσατε τα προβλήματα;
- Πώς συνδέονται τα προβλήματα που ανέφεραν στο τοπικό και στο εθνικό επίπεδο;
- Ποιος μπορεί να είναι οι συνδέσεις ανάμεσα στη ζωή των παιδιών της φωτογραφίας και εσάς;
- Ποιος είναι ο ρόλος των ΜΚΟ;

Επιπρόσθετα σημεία αναφοράς:

Παρατίθενται 4 κριτήρια, στα οποία ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να προσθέσει άλλα που θα βρουν οι μαθητές/τριες.

Τα παγκόσμια ζητήματα:

1. Έχουν σημαντικό αντίκτυπο.
1. Δεν έχουν γεωγραφικά και πολιτικά όρια στον αντίκτυπό τους σε μεγάλες ομάδες ανθρώπων.
2. Έχουν διάρκεια ή συμβαίνουν επαναλαμβανόμενα.
3. Είναι αλληλοεξαρτώμενα, τόσο που η αλλαγή σε ένα μπορεί να έχει αντίκτυπο στο άλλο.

Το πλήρες εκπαιδευτικό πακέτο **ΚΟΝΤΡΑ ΣΤΟ ΡΕΥΜΑ** υπάρχει στην ιστοσελίδα: <http://education.actionaid.gr>. Η δραστηριότητα είναι πρόταση της οργάνωσης ACTION AID.

Δραστηριότητα 3: «Προσφέρω»

Πολλοί είναι οι μαθητές/τριες και οι φοιτητές/τριες που θέλουν να αξιοποιήσουν δημιουργικά τον ελεύθερό τους χρόνο ή και τις καλοκαιρινές τους διακοπές βοηθώντας τους συνανθρώπους τους, αλλά δεν γνωρίζουν πού να απευθυνθούν για να κάνουν την επιθυμία τους, πράξη.

Μήπως θα ήθελες κι εσύ αυτό το καλοκαίρι να ζήσεις την όμορφη και φανταστική εμπειρία της εθελοντικής προσφοράς και να βοηθήσεις άτομα που σε χρειάζονται;

Οι μαθητές/τριες καλούνται να εντοπίσουν από μόνοι τους τις δράσεις των εθελοντικών συνδέσμων και οργανώσεων. Το **φύλλο εργασίας 4** περιγράφει αυτή τη δραστηριότητα.

- Μπορούν να ερευνήσουν στα Παραρτήματα του τετραδίου και στο διαδίκτυο
- Να πάρουν συνέντευξη από κάποιον εθελοντή
- Να πραγματοποιήσουν επίσκεψη σε ένα Μη Κυβερνητικό Οργανισμό και να ζητήσουν πληροφορίες.

Ακολούθως, παρουσιάζουν τα ευρήματά τους στην τάξη. Τα ευρήματά τους μπορούν να παρουσιαστούν σε αφίσες με ελκυστικό τρόπο και να αναρτηθούν στις πινακίδες του σχολείου.

Σημείωση: Ο/Η εκπαιδευτικός δεν πρέπει να ξεχνά ότι κάθε συνεργασία με εξωτερικό συνεργάτη πρέπει να γίνεται σε συνεννόηση με τη Διεύθυνση του σχολείου και αν είναι απαραίτητο και με τη Διεύθυνση Μέσης Εκπαίδευσης.

Δραστηριότητα 4: «Οι κανόνες του παιχνιδιού»

Στόχος: Να προσδιορίσουν οι μαθητές/τριες τις σχέσεις ισχύος σε μια κοινωνία και τον αποκλεισμό των ευαίσθητων ομάδων στην πρόσβαση ευκαιριών.

Χρόνος: 40-45 λεπτά

Υλικά: αυτοκόλλητα χαρτάκια (post-it) δυο διαφορετικών χρωμάτων (πχ. μπλε και πράσινο), πινέζες ή κολλητική ταινία, πίνακας, μουσική, μπάρες δημητριακών και χυμοί.

Οδηγίες: Ο/Η εκπαιδευτικός γράφει σε ένα μεγάλο χαρτί μία λίστα με 5-6 χαρακτηριστικά για την κάθε ομάδα, για παράδειγμα:

Η Ομάδα με τα πράσινα χαρτάκια

- δεν μπορούν να κάθονται στις καρέκλες
- δεν μπορούν να βρίσκονται με παραπάνω από ένα άτομο
- δεν μπορούν να μιλάνε στα άτομα με κίτρινο χαρτάκι
- δεν έχουν πρόσβαση στον εξοπλισμό χωρίς άδεια

Η Ομάδα με τα μπλε χαρτάκια

- έχουν προτεραιότητα στα επιτραπέζια παιχνίδια
- έχουν προτεραιότητα να διαλέξουν μουσική
- έχουν ελεύθερη πρόσβαση στον εξοπλισμό
- έχουν δικαίωμα σε δωρεάν χυμό και μπάρα δημητριακών

- Ο/Η εκπαιδευτικός τοποθετεί στους μαθητές/τριες τυχαία τα αυτοκόλλητα των δύο χρωμάτων, φροντίζοντας να έχουν από ένα αυτοκόλλητο.
- Τοποθετεί στον τοίχο με ταινία ή πινέζες τις μεγάλες κόλλες με τις δύο λίστες και επισημαίνει ότι πρέπει να τηρηθούν οι κανόνες ρητώς και ανεξαιρέτως.
- Δίνονται γύρω στα 10-15 λεπτά, για να λειτουργήσουν οι μαθητές/τριες σύμφωνα με τους κανόνες του παιχνιδιού.
- Δίνεται αρκετός χρόνος για συζήτηση.

Ερωτήσεις που βοηθούν στην κατανόηση:

- Πώς είναι να είσαι στην πράσινη ή στην μπλε ομάδα;
- Ποιο είναι το καλύτερο/χειρότερο πράγμα που νιώσατε όντας στην πράσινη ή στην μπλε ομάδα; Προσπάθησε κανείς να αλλάξει ομάδα;
- Ποιες είναι οι διακρίσεις που βιώνουν άτομα από ευαίσθητες κοινωνικές ομάδες στην πραγματική κοινωνία;
- Ποιος έχει τη δύναμη καταρτίσει τους κανόνες;
- Ποιος είναι ο ρόλος των ΜΚΟ και των εθελοντικών οργανώσεων;

- Ποιες ΜΚΟ μπορούν να συμβάλουν στην αντιμετώπιση αυτών των προβλημάτων;
- Τι μπορούμε να κάνουμε για να προωθήσουμε τον εθελοντισμό στην τοπική κοινωνία;

Συμβουλές για τον/την εκπαιδευτικό:

Θα πρέπει να σχεδιάσει προσεκτικά τους κανόνες, ώστε να έχει τον έλεγχο του παιχνιδιού. Θα πρέπει να κάνει συνειδητά και ελεγχόμενα την επιλογή των ατόμων στις ομάδες, αλλά να φανεί ότι γίνεται τελείως τυχαία. Να έχει υπόψη ότι αυτή η άσκηση μπορεί να προκαλέσει έντονα συναισθήματα.

Προτάσεις για τη συνέχεια: Οι κανόνες για έναν δίκαιο κόσμο βρίσκονται στην Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Μπορεί να γίνει συζήτηση με τους/τις μαθητές/τριες γύρω από τα όσα αναφέρονται σε αυτή.

Σημείωση: Η δραστηριότητα είναι προσαρμογή της «The rules of the game», η οποία περιλαμβάνεται στο Education Pack, All Different All Equal, European Youth Centre, Council of Europe.

Νέοι, συμμετοχή και εθελοντισμός

Η συμμετοχή των νέων στους εθελοντικούς οργανισμούς και στον σχεδιασμό και στην ανάληψη εθελοντικών πρωτοβουλιών είναι πολύτιμη, αφού διαθέτουν ενθουσιασμό και τεράστια αποθέματα ενέργειας, δημιουργικές ιδέες και νέες προοπτικές ενώ, παράλληλα, τους δίνεται η δυνατότητα να προσφέρουν τη γνώση και τις δεξιότητές τους. Μάλιστα, το δικαίωμα στη συμμετοχή των νέων αναγνωρίζεται από τη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού των Ηνωμένων Εθνών (1989).

Η συμμετοχή των νέων είναι σημαντική, γιατί:

- Μπορούν να είναι μέρος της λύσης. Με αυτόν τον τρόπο αποκτάται θετική στάση, η οποία χτίζεται πάνω στις δυνάμεις, την ενέργεια, τον ενθουσιασμό και τη δημιουργικότητά τους. Η συμμετοχή προάγει μια πιο υγιή στάση ζωής. Οι χώροι όπου λαμβάνουν χώρα εθελοντικές δραστηριότητες είναι ασφαλείς και δίνουν νέα ερεθίσματα, ενώ μειώνουν την έκθεση των νέων σε κινδύνους.
- Η συμμετοχή είναι κεντρικό σημείο της θετικής ανάπτυξης της νεολαίας. Για την ομαλή μετάβαση στην ενήλικη ζωή, οι έφηβοι πρέπει να νιώσουν ικανοί και υπεύθυνοι, να νοιάζονται για τους συνανθρώπους τους, να παίρνουν θέση και να αναλαμβάνουν δράση.
- Οι επιλογές των νέων στον ελεύθερο τους χρόνο, καθορίζουν τον τρόπο ζωής τους τη δεδομένη χρονική στιγμή αλλά και μελλοντικά. Η αξιοποίηση και διαχείριση του ελεύθερου χρόνου μπορεί να οδηγήσει στην επιλογή της συμμετοχής σε μια εθελοντική οργάνωση, επιλογή η οποία έχει άμεση σχέση με την οικογένεια, τον κοινωνικό περίγυρο του ατόμου καθώς και προβληματισμούς ή ανησυχίες που μπορεί να αναπτύξει το άτομο με την πάροδο του χρόνου.

Οι στόχοι του/της εκπαιδευτικού είναι να ενθαρρύνουν τους μαθητές και τις μαθήτριες να αναλαμβάνουν εθελοντική δράση (στο σχολείο και στην κοινότητα).

Δικαιώματα και Υποχρεώσεις Εθελοντή

Δραστηριότητες-Προτάσεις: Ο/Η εκπαιδευτικός επιλέγει μία από τις πιο κάτω ενδεικτικές δραστηριότητες ή κάνει τον ανάλογο συνδυασμό τους.

Δραστηριότητα 1: Χάρτης Δικαιωμάτων και Υποχρεώσεων του/της εθελοντή/τριας

- Οι μαθητές/τριες καλούνται να μελετήσουν τους πιο κάτω χάρτες και κανόνες και στη συνέχεια καλούνται να δημιουργήσουν τον δικό τους χάρτη που να αναφέρει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του εθελοντή. Ο χάρτης μπορεί να αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του σχολείου.
 - **Κώδικας Δεοντολογίας του Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού.**
http://samarites.gr/?section=1131&language=el_GR
 - **Ευρωπαϊκό Φόρουμ Νεολαίας (www.youthforum.org).**
Πληροφορίες σχετικά με τη σύνταξη ενός Ευρωπαϊκού Χάρτη για τα Δικαιώματα και τις Υποχρεώσεις των Εθελοντών.
http://www.europolitics.info/pdf/gratuit_en/299434-en.pdf

Δραστηριότητα 2: «Μαρτυρίες εθελοντών»

- Ο/Η εκπαιδευτικός ζητά από τους μαθητές/τριες της κάθε ομάδας να διαβάσουν μια μαρτυρία και να σχολιάσουν πως ένιωσαν διαβάζοντάς την. Οι μαρτυρίες αναγράφονται στο **φύλλο εργασίας 5**.
- Στη συνέχεια, τους ζητείται να ερευνήσουν και να βρουν πληροφορίες στο διαδίκτυο για αντίστοιχους Κυπριακούς και Διεθνείς ΜΚΟ στους οποίους οι ίδιοι θα μπορούσαν να συμμετάσχουν.
- Καλούνται να καταγράψουν τα αποτελέσματά τους και στη συνέχεια να δημιουργήσουν ενημερωτικό υλικό ή αφίσα και να τα παρουσιάσουν στην τάξη.

Δραστηριότητα: «Επίσκεψη στη Νεολαιοχώρα»

Στόχος: Να συζητηθούν οι αρχές της συμμετοχής των νέων και οι ευνοϊκές συνθήκες για εφαρμογή τους σε τοπικό επίπεδο.

Χρόνος: 30 λεπτά

Οδηγίες:

- Οι μαθητές/τριες χωρίζονται σε ομάδες των 3-4 ατόμων και ο/η εκπαιδευτικός τους εξηγεί ότι μόλις έχουν γυρίσει από αποστολή στη «Νεολαιοχώρα», όπου υπήρξαν μάρτυρες ιδανικών συνθηκών συμμετοχής των νέων και τώρα κάθε ομάδα θα πρέπει να μοιραστεί την εμπειρία της με τους υπόλοιπους.
- Δίνονται 15 λεπτά στις ομάδες να παρουσιάσουν με δημιουργικό τρόπο τα μέτρα, τις δράσεις, τους κανονισμούς και άλλες ιδέες, οι οποίες με μεγάλη επιτυχία εφαρμόστηκαν στη Νεολαιοχώρα.
- Αρχικά συμπληρώνουν το **φύλλο εργασίας 6** και στη συνέχεια συλλέγονται στον πίνακα όλες τις πληροφορίες σχετικά με τα μέτρα για την υποστήριξη της συμμετοχής των νέων σε τοπικό επίπεδο και αφήνεται το πεδίο ελεύθερο για συζήτηση, σχόλια, απόψεις κ.λπ.
- Ζητείται από τους/τις μαθητές/τριες να σκεφτούν ατομικά ποια από τα μέτρα θα μπορούσαν να εφαρμοστούν στη δική τους κοινότητα.

Ερωτήσεις που βοηθούν στην κατανόηση: Πώς νιώσατε όταν φανταστήκατε τη Νεολαιοχώρα, την ιδανική κοινότητα για τη συμμετοχή των νέων; Πόσο ρεαλιστικά είναι τα μέτρα που εφαρμόστηκαν εκεί; Πώς αξιολογείτε τις παρουσιάσεις που έγιναν από τις αποστολές; Θα μπορούσαν αυτές οι παρουσιάσεις να απευθυνθούν στον δήμαρχο ή στις τοπικές αρχές μιας πόλης ή χρειάζονται κάποιες βελτιώσεις;

Προτάσεις για τη συνέχεια:

Μελέτη και αξιοποίηση των εισηγήσεων που παρουσιάζονται:

- Council of Europe, Have Your Say - Manual on the Revised European Charter on the Participation of Young People in Local and Regional Life, Ed. Council of Europe, Strasbourg,
http://www.coe.int/t/dg4/youth/Source/Resources/Publications/Have_your_say_en.pdf

- National Youth Council of Ireland (2011). Why don't we?
<http://www.youth.ie/nyci/why-dont-we-youth-participation-resource-pack>
(συμμετοχή των νέων του Εθνικού Συμβουλίου της Ιρλανδίας)

Σχέδιο δράσης - Εθελοντισμός

Ερωτήσεις που πρέπει να απαντηθούν πριν ξεκινήσει ένα σχέδιο δράσης

Οι παρακάτω ερωτήσεις, θα σας δώσουν μια γενική ιδέα του σχεδίου, που είναι απαραίτητη για τον σχεδιασμό των σταδίων υλοποίησης.

Ποιος; Για ποιον; Με ποιους;

- Πρέπει να προσδιοριστούν ποιοι συμμετέχουν στο σχέδιο και ποιοι είναι οι ρόλοι τους και οι σχέσεις μεταξύ τους. Ποιοι εμπλέκονται εκτός από τους μαθητές και τις μαθήτριες; Θα υπάρχουν συνεργασίες και συνέργειες με άλλους φορείς ή εμπειρογνώμονες; Ποια είναι τα δυνατά και τα αδύνατα σημεία αυτών των συνεργασιών;
- Πώς αντιλαμβάνονται οι μαθητές/τριες την εμπλοκή τους στο σχέδιο; Τι νιώθουν για τον σκοπό και το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα;
- Σε ποιο κοινό απευθύνεται το σχέδιο δράσης; Είναι μια δράση ευαισθητοποίησης για μαθητές/τριες, για την κοινωνία γενικότερα, για κάποια συγκεκριμένη κοινωνική ομάδα; Ποια είναι τα χαρακτηριστικά που θα επηρεάσουν το σχέδιο;

Περιεχόμενο Δράσης;

- Ποιες είναι οι κύριες δράσεις του σχεδίου; Είναι αυθόρμητες, οργανωμένες; Από τι επηρεάζονται;
- Ποιες είναι οι οικονομικές, κοινωνικές, εκπαιδευτικές, πολιτιστικές και πολιτικές του διαστάσεις;
- Με ποιες οργανώσεις θα υπάρχει συνεργασία;
- Ποιος είναι ο αντίκτυπος του σχεδίου;

Γιατί;

- Ποιες ανάγκες και επιθυμίες ικανοποιεί αυτό το σχέδιο; Είναι ρεαλιστικές;
- Αποτελούν αυτές οι ανάγκες και επιθυμίες δυνατό κίνητρο για τους μαθητές/τριες;
- Ποιοι είναι οι κύριοι στόχοι του σχεδίου; Τους συμμερίζονται όλοι οι μαθητές/τριες; Τους συμμερίζονται όλοι οι συνεργάτες (φορείς, χορηγοί, οικογένειες, σχολείο); Ποιες είναι οι σχέσεις των συνεργατών;

Που;

- Σε ποιους χώρους θα λάβει χώρα το σχέδιο; Ποιο είναι το κοινωνικό πλαίσιο;
- Χρειάζονται ειδικές άδειες; Πώς θα εξασφαλιστούν;

Πότε;

- Ποιο είναι το χρονικό πλάνο για την υλοποίηση του σχεδίου; Είναι η κατάλληλη στιγμή;
- Ποιοι παράγοντες μπορεί να επηρεάσουν την υλοποίηση του σχεδίου και μπορεί να αποτελέσουν εμπόδιο;

- Ποια είναι η διαθεσιμότητα των συμμετεχόντων; Πόσο χρόνο μπορούν να αφιερώσουν;

Πώς;

- Ποια είναι η οργανωτική δομή και το πλάνο συμμετοχής για την υλοποίηση του σχεδίου;
- Ποιες μεθοδολογίες και εργαλεία θα χρησιμοποιήσετε;
- Τι εμπειρία υπάρχει στην ομάδα; Τι μπορεί να προσφέρει ο καθένας;
- Υπάρχουν δυνατότητες χρηματοδότησης;

Και μετά τι;

- Πώς θα αξιοποιηθούν τα αποτελέσματα του σχεδίου;
- Υπάρχει ένα πλάνο ή κάποιες ιδέες για τη συνέχεια; Πώς μπορεί η δράση να είναι βιώσιμη;

Είναι πολύ σημαντικό να μάθετε περισσότερα για το θέμα με το οποίο θέλετε να ασχοληθείτε πριν προσπαθήσετε να βρείτε λύσεις. Ζητείστε από τα παιδιά να συγκεντρώσουν όσες περισσότερες πληροφορίες μπορούν από διάφορες πηγές. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί μέσα από συνεντεύξεις, αναλύσεις ερευνών και απολογισμών διάφορων οργανώσεων, συναντήσεις για ανταλλαγή ιδεών, ετοιμασία ερωτηματολογίου που να απευθύνεται στην κοινωνική ομάδα που τους ενδιαφέρει να βοηθήσουν. Το διαδίκτυο μπορεί να βοηθήσει πολύ σε αυτή την κατεύθυνση.

Καλό είναι να ενθαρρύνετε τους μαθητές και τις μαθήτριες σας να καταγράψουν τις πηγές των πληροφοριών τους (είτε είναι από το Διαδίκτυο, είτε από εφημερίδες, είτε από βιβλία ή οπτικοακουστικό υλικό) για να μπορούν να ανατρέχουν σε αυτές κάθε φορά που χρειάζεται να προσδιορίσουν τα βήματα της υλοποίησης του σχεδίου τους.

«Κουτί ιδεών»

- Δράσεις για το περιβάλλον
- Δράσεις για την υγεία
- Δράσεις κοινωνικού χαρακτήρα
- Δράσεις για τον πολιτισμό, προσέλκυση τουριστών στην κοινότητα, για τον τουρισμό και τη γειτονιά
- Δράσεις για την ανάδειξη και επίλυση προβλημάτων της σχολικής κοινότητας.

Οι πιο κάτω δραστηριότητες αποτελούν δημιουργικές μεθόδους, για να κινητοποιηθεί το ενδιαφέρον των μαθητών/τριων και για να οδηγηθούν να σκεφτούν τι θα μπορούσαν να κάνουν για την κοινωνία τους.

Δραστηριότητα 1: «Ο φάκελος των ιδεών»

Στόχος: να γεννηθούν νέες ιδέες για σχέδια δράσης

Χρόνος: 40-45 λεπτά

Υλικά: φάκελοι και αυτοκόλλητα χαρτάκια (post- it)

Οδηγίες:

- Οι μαθητές/τριες κάθονται σε κύκλο και δίνεται σε καθέναν/καθεμιά, ένας φάκελος και κάποια χαρτάκια post- it.
- Ο/Η εκπαιδευτικός τους ζητά να σκεφτούν ένα θέμα ή ένα ερώτημα που είναι σημαντικό για εκείνους και για το οποίο θα ήθελαν να δώσουν μια λύση, να το γράψουν σε μια λευκή κόλλα και να το βάλουν στον φάκελο.
- Στη συνέχεια τους ζητείται να δώσουν τον φάκελο σε αυτόν που βρίσκεται δεξιά τους και να πάρουν τον φάκελο από το παιδί που βρίσκεται αριστερά τους. Να γράψουν μια ιδέα, μια πρόταση ή μια λύση σε post- it για το ζήτημα που θα βρουν στον φάκελο.
- Στο τέλος συγκεντρώνονται τα θέματα και οι λύσεις και χωρίζονται οι μαθητές/τριες σε ομάδες ανάλογα με τους τομείς δράσης που προτάθηκαν (κοινωνικά θέματα, περιβάλλον κ.λπ.) και σκοπός τους είναι να καταλήξουν σε ένα σχέδιο που θα το παρουσιάσουν στην υπόλοιπη ομάδα σε 5 λεπτά και θα δεχθούν ερωτήσεις.
- Ο/Η εκπαιδευτικός ζητά από τους/τις μαθητές/τριες να «ψηφίσουν» και να καταλήξουν στο σχέδιο που αντιπροσωπεύει καλύτερα αυτό που θέλουν οι περισσότεροι και στη συνέχεια δίνεται χρόνος να σκεφτούν πώς μπορούν να πραγματοποιήσουν το σχέδιο αυτό.

Δραστηριότητα 2: «Τα μπαλόνια»

Στόχος: να ενισχυθεί η αίσθηση ότι μαζί μπορούμε να κάνουμε τα όνειρά μας πραγματικότητα

Χρόνος: 20- 30 λεπτά

Υλικά: 2 μπαλόνια για κάθε παιδί, 2 σχοινάκια (περίπου 50εκ.) για κάθε μαθητή/τρια αρκετοί μαρκαδόροι, post-it, μολύβια, πίνακας ανακοινώσεων.

Οδηγίες:

- Ζητείται από τους/τις μαθητές/τριες να σκεφτούν μόνοι/ες τους για ένα λεπτό το είδος της κοινωνίας στο οποίο θα ήθελαν να ζουν και μετά να προσδιορίσουν ένα με δύο χαρακτηριστικά αυτής της κοινωνίας.
- Τους ζητείται να γράψουν τα χαρακτηριστικά της κοινωνίας που ονειρεύονται σε ένα post-it και στη συνέχεια ο/η καθένας/μία να κολλήσει το χαρτάκι του/της στον πίνακα.

- Ο/Η εκπαιδευτικός τους ζητά να σκεφτούν δυο “αλυσίδες” που τους “δένουν” και τους εμποδίζουν από το να κατακτήσουν τα δυο χαρακτηριστικά της ιδανικής τους κοινωνίας.
- Ακολούθως, ο/η εκπαιδευτικός και οι μαθητές/τριες μπαίνουν σε έναν κύκλο και ζητείται από τον/την κάθε μαθητή/τρια να πει με τη σειρά του τους δυο περιορισμούς-αλυσίδες που σκέφτηκε.
- Κάθε μαθητής/τρια δένει στον κάθε αστράγαλό του/της ένα μπαλόνι και ο/η εκπαιδευτικός εξηγεί ότι για να σπάσουν τα δεσμά (αλυσίδες/περιορισμούς), πρέπει να τρυπήσουν τα μπαλόνια των άλλων προστατεύοντας την ίδια στιγμή τα δικά τους.
- Δίνεται το σήμα για την έναρξη τη δραστηριότητας.

Ερωτήσεις που βοηθούν την κατανόηση:

Τι κάνει τις αλυσίδες που μας εμποδίζουν τόσο βαριές; Από πού προέρχονται; Πιστεύετε ότι υπάρχουν άνθρωποι που κουβαλούν περισσότερες αλυσίδες από άλλους; Ποιοι είναι αυτοί; Μπορούμε να κάνουμε κάτι για να τους βοηθήσουμε;

Προτάσεις για τη συνέχεια: Συγκεκριμένες προτάσεις για τη συνέχεια θα προκύψουν από τη συζήτηση. Ένα πιθανό αποτέλεσμα είναι οι μαθητές/τριες να αναλάβουν μια συγκεκριμένη δράση με την οποία θα ήθελαν να «σπάσουν τις αλυσίδες».

- Η δραστηριότητα είναι προσαρμογή της BALLOONS η οποία περιλαμβάνεται στο Education Pack. Ideas, resources, methods and activities for informal intercultural education with young people and adults, Council of Europe, 2004.

Σημείωση: Τόσο τα παραρτήματα του Οδηγού εκπαιδευτικού της Γ΄ Γυμνασίου όσο και του Τετραδίου εργασιών του μαθητή, συμπεριλαμβάνουν τις Παγκόσμιες μέρες καθώς και αρκετές από τις εθελοντικές οργανώσεις της Κύπρου. Μπορείτε να εφαρμόσετε κάποια δραστηριότητα σχετική με το θέμα στο οποίο είναι αφιερωμένη η ανάλογη παγκόσμια μέρα και παράλληλα να ενθαρρυνθεί ο εθελοντισμός.

Ο/Η εκπαιδευτικός συστήνεται να ενημερωθεί για τις διάφορες οργανώσεις που υπάρχουν στην πόλη/χώρα του/της ώστε να μπορεί να δώσει πληροφορίες στους μαθητές και τις μαθήτριές του/της.

Πηγές

- Ματίνα. Μ, (2012) Διδάσκοντας τον Εθελοντισμό. Ένα εγχειρίδιο για τον καθηγητή της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Αθήνα: Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς
- <http://volunteers.neagenia.gr/images/pdf/egxeiridio.pdf>
- Κέντρο Εκπαιδευτικής και Διαπολιτισμικής Επικοινωνίας, www.karposontheweb.org
- Εκπαιδευτικό υλικό ActionAid, <http://education.actionaid.gr>
- Κόντρα στο ρεύμα,
<http://education.actionaid.gr/files/File/Υλικο%20Kontra%20Gymnasio/Kosmobiblio.pdf>
- Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού,
http://www.volunteerism-cc.org.cy/index.php?option=com_content&task=view&id=18&Itemid=36
- Τι είναι ο εθελοντισμός:
http://www.newargos.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=123:2011-02-21-08-21-00&catid=49:2011-02-09-09-21-39&Itemid=53
- Ομοσπονδία Εθελοντικών μη Κυβερνητικών Οργανώσεων Ελλάδος,
<http://www.ngofederation.gr/>.